

## XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA ZAMONAVIY LINGVODIDAKTIK YONDASHUVLAR VA INNOVATSION PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR

**Matchanova Fazilat Shixnazar qizi**

Tashkent Amaliy fanlar universiteti, "Tillar" kafedrası o'qituvchisi

E-mail: [fazilatmatchanova97@gmail.ru](mailto:fazilatmatchanova97@gmail.ru), Orcid ID: 0009-0006-9704-7121

**Annotatsiya** Mazkur maqolada xorijiy tillarni o'qitishda qo'llanilayotgan zamonaviy lingvodidaktik yondashuvlar hamda innovatsion pedagogik texnologiyalarning ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, kommunikativ metod, interfaol usullar, raqamli texnologiyalar va motivatsion yondashuvlarning ta'lim sifatiga ta'siri tahlil qilingan. Ta'lim jarayonida zamonaviy metodlardan foydalanish o'quvchilarning nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qilishi haqida fikr yuritilgan.

**Kalit so'zlar:** lingvodidaktika, innovatsion pedagogika, kommunikativ metod, xorijiy til, interfaol usullar, ta'lim texnologiyalari, kompetensiya, motivatsiya.

### **Kirish**

Bugungi globallashuv davrida xorijiy tillarni o'rganish va o'qitish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, ingliz tilini mukammal egallash zamonaviy ta'lim tizimining asosiy talablaridan biriga aylangan. Shu sababli xorijiy tillarni o'qitishda an'anaviy metodlardan tashqari zamonaviy lingvodidaktik yondashuvlar va innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish zarurati ortib bormoqda.

Lingvodidaktika til o'qitishning nazariy va amaliy asoslarini o'rganuvchi fan bo'lib, u o'quvchilarning til kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar esa o'quv jarayonini samarali tashkil etish, o'quvchilarning qiziqishini oshirish va mustaqil fikrlashini rivojlantirish imkonini beradi.

**Zamonaviy lingvodidaktik yondashuvlarning mohiyati** Hozirgi kunda xorijiy tillarni o'qitishda kommunikativ yondashuv eng samarali metodlardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Ushbu yondashuvning asosiy maqsadi o'quvchilarda erkin muloqot qilish ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat. Kommunikativ metod orqali o'quvchilar grammatik qoidalarni yodlash bilan cheklanib qolmay, balki ularni real hayotiy vaziyatlarda qo'llashni o'rganadilar. So'nggi yillarda raqamli texnologiyalar ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylandi. Xususan, xorijiy tillarni o'qitishda elektron platformalar, mobil ilovalar va sun'iy intellekt asosidagi dasturlardan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirmoqda. O'quvchilar internet orqali dunyoning turli davlatlaridagi ta'lim resurslaridan foydalanish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Bu esa ularning bilim doirasini kengaytiradi hamda mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini shakllantiradi. Masofaviy ta'lim platformalari ham xorijiy til o'rganishda katta qulaylik yaratmoqda. Onlayn darslar orqali o'quvchilar istalgan joyda va istalgan vaqtda bilim olish imkoniga ega bo'ladilar. Ayniqsa, video konferensiyalar, virtual mashg'ulotlar va interaktiv testlar o'quvchilarning darsdagi faolligini oshiradi.

Bundan tashqari, kompetensiyaviy yondashuv ham xorijiy til ta'limida muhim o'rin tutadi. Ushbu yondashuv o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini amaliy faoliyat bilan bog'lashga xizmat qiladi. O'quvchilar tinglab tushunish, o'qish, yozish va gapirish kompetensiyalarini birgalikda rivojlantiradilar.

Lingvodidaktik yondashuvlarda differensial ta'lim ham muhim hisoblanadi. Har bir o'quvchining qobiliyati va o'zlashtirish darajasi turlicha bo'lgani sababli, o'qituvchi individual yondashuvni qo'llashi lozim. Bu esa ta'lim samaradorligini oshiradi hamda o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi.

**Innovatsion pedagogik texnologiyalarning ahamiyati** Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalardan foydalanish darslarni yanada qiziqarli va samarali tashkil etishga yordam beradi. Xususan, multimedia vositalari, elektron platformalar, mobil ilovalar va onlayn resurslar xorijiy til o'rganishda katta imkoniyat yaratmoqda.

Interfaol metodlardan foydalanish ham bugungi kun talabi hisoblanadi. "Aqliy hujum", "Klaster", "BBB", "Rolli o'yinlar", "Debat" kabi metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi. Shu bilan birga, guruhli ishlash orqali o'quvchilarda hamkorlik ko'nikmalari shakllanadi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi. Masalan, videodarslar, audio materiallar va interaktiv mashqlar tinglab tushunish hamda talaffuz ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, internet resurslari orqali xorijiy davlatlar madaniyati bilan tanishish o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytiradi.

**O'qituvchining roli va kasbiy kompetensiyasi** Zamonaviy ta'lim tizimida o'qituvchi faqat bilim beruvchi emas, balki ta'lim jarayonini tashkil etuvchi va yo'naltiruvchi shaxs sifatida namoyon bo'ladi. O'qituvchi innovatsion texnologiyalarni puxta egallashi, yangi metodlarni amaliyotga tatbiq eta olishi zarur.

Shuningdek, pedagog doimiy ravishda o'z ustida ishlashi, malakasini oshirib borishi kerak. Xorijiy til o'qituvchisi dars davomida psixologik muhitni to'g'ri tashkil etishi, o'quvchilarning erkin fikr bildirishiga imkon yaratishi muhim hisoblanadi.

Bugungi kunda o'quvchilarni faollikka undaydigan, ijodiy fikrlashni rivojlantiradigan metodlar eng samarali usullar sifatida baholanmoqda. Shu sababli o'qituvchi dars jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni maqsadga muvofiq tanlay olishi kerak.

**Interfaol metodlarning afzalliklari** Interfaol metodlar ta'lim jarayonida o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi. Bunday metodlar yordamida o'quvchilar mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish va jamoa bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Rolli o'yinlar, debatlar va dialog asosidagi mashqlar o'quvchilarning og'zaki nutqini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, interfaol metodlar o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi. An'anaviy darslarga nisbatan innovatsion yondashuvlarga asoslangan mashg'ulotlar samaraliroq natija beradi. O'quvchilar erkin fikr bildirishga o'rganadilar va o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar.

## **Xulosa**

Xulosa qilib aytganda, xorijiy tillarni o'qitishda zamonaviy lingvodidaktik yondashuvlar va innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish ta'lim sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Kommunikativ metodlar, interfaol usullar hamda axborot texnologiyalari o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi va ularning nutqiy kompetensiyasini rivojlantiradi. Kelajakda xorijiy tillarni o'qitish jarayonida zamonaviy texnologiyalarni yanada keng qo'llash, o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantirish va innovatsion metodlarni takomillashtirish muhim vazifalardan biri bo'lib qoladi.

### **Foydalanilgan adabiyotlar**

1. Jalolov J. “Chet til o‘qitish metodikasi”. – Toshkent, 2012.
2. Bekmuratova U. “Ingliz tilini o‘qitishda innovatsion texnologiyalar”. – Toshkent, 2018.
3. Saydaliyev S. “Pedagogik mahorat va zamonaviy metodlar”. – Samarqand, 2020.
4. Passov E.I. “Kommunikativ metod asoslari”. – Moskva, 2015.
5. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni.